

подобна, считана за допустима, свързаните с нея характеристики остават. Редица свойства на членовете на групата са резултат и на цялостния начин на живот, модифициран въз основа на традиционната групов професия. Затова не е учудващо, че различни изследователи, работили в различно време сред една и съща група я характеризират еднакво. Например, "лингуарите са най-благородното циганско племе" или "бургуджиите са много горди", твърди още в началото на века английският циганолог Петуленгро, но същото твърдят и съвременните изследователи. Колкото и опростени да изглеждат тези примери, неоспорим факт е, че в редица случаи, когато един циганин каже, че е от "музикантите" или от "ловарите" ("грастарите"), за специалистите това дава достатъчно информация, за да бъде той поне приблизително характеризиран.

С професионалната специализация е свързан и цялостния начин на живот на циганските групи, и той е втората тяхна основна характеристика. Циганите, още с пристигането си на европейския континент, се разделят на уседнали и номади и това е една от най-известните и най-често споменавани характеристики. Интересно явление е, че някои типично чергарски групи и след усядането пазят специфичните си характеристики, докато други след усядането си ги губят и придобиват характеристиките на уседналите. И двата изтъкнати начина на живот на циганските групи безспорно са много важни, но поради съществуващата възможност за тяхната промяна те не са достатъчни, а не са и най-важните за определяне спецификата на циганските групи като цяло и на всяка от тях поотделно.

Разбираемо тук се появява въпросът: щом професионалната специфика и цялостния начин на живот днес вече са загубили определящото си значение (напр. в България всички бивши чергари сега вече са уседнали), какво в съвременните условия обуславя отликите на една циганска група от друга? Една от характерните черти на етническите общности като правило е езикът. Той интегрира общността, осигурява обмена на информация, но може да бъде и бариера, изолираща групата и отделните ѝ членове. Повечето цигански групи говорят свои диалекти на циганския език (романи чиб), с изключение на турско-говорящите и румънско-говорящите групи. В някои групи се използва своеобразна смес от собствено цигански диалект със много български и турски думи, в други се среща и румънска лексика. Диалектните особености, различните заемки в езиците на отделните групи спомагат за